

Писаренко Л. М.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри юридичної психології та журналістики*

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ФАХІВЦІВ

Розвиваючись, юридична освіта повинна розробити нову модель юриста як професіонала, тому підготовка юриста вимагає комплексного підходу до навчання, а саме: формування певних професійних психологічних властивостей; правова освіта; спеціальна підготовка. Все це зумовлено змістом юридичної освіти, в якому часто відсутня практика формування у майбутніх юристів професійної компетентності під час навчання у вузі.

Дослідити і розкрити поняття «компетентність», «професійна компетентність», «компетентність юристів», які є умовою формування професіоналізму фахівців у юридичному вузі.

В Україні не відпрацьовані механізми тестування людей у відповідності до посад, які вони обіймають. Доводиться спостерігати часті зміни посадових осіб, які не відповідають виробничим вимогам. Аналіз публікацій з даного питання дозволяє наголошувати на тому, що різні автори по-різному визначають поняття компетенція, компетентність, професійна компетентність. Так, тлумачний словник визначає компетентність як здатність застосовувати знання, уміння, успішно діяти на основі практичного досвіду при вирішенні задач загального роду також у певній широкій галузі.

Енциклопедія освіти тлумачить професійну компетентність (від лат. *Proffessio* – офіційно оголошене заняття; *compete* – досягати, відповідати, підходити) як здатність успішно діяти на основі практичного досвіду, уміння і знання при вирішенні задач професійного роду діяльності (Енциклопедія освіти / Академ. Пед. наук України: [головний ред.. В. Г. Кремень]. – К.: Юрінком-Інтер, 2008. – С.722).

В. Л. Васильєв розробив професіограму юриста, в якій виділяє два поняття, які є близькими, але не збігаються за змістом, – компетенція та компетентність. Про ці поняття можна говорити в руслі професійної підготовки юристів. Професійна компетенція (лат. *competentia* – належність по праву) – коло питань, вирішення яких входить в обов'язки фахівця. У «Словнику української мови» «компетентний» визначається як той, який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чого-небудь добре обізнаний; тямущий (Словник української мови: В 11 т. / Ред. Колегія: І. К. Білодід, А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк та ін.. – К.: Наук. Думка. – Т.4. – С 250). Професійна компетентність відображає рівень володіння необхідними знаннями та вміннями. У «Словнику іншомовних слів» компетентність визначається як володіння компетенцією, володіння знаннями, які дають можливість судити про щось, а компетенція, у свою чергу, коло питань, повноважень, в яких дана особа володіє знаннями, досвідом і може фахово їх розв'язати.

Виходячи з вищесказаного, можна трактувати компетентність як юридичний термін, сукупність юридично встановлених повноважень, прав і обов'язків конкретного органу або посадової особи; визначає її місце в системі державних органів (органів місцевого самоврядування). Юридичний зміст поняття «компетентність» включає в себе такі

елементи і предмети ведення (коло тих об'єктів, дій, на які розповсюджуються повноваження); права і обов'язки, повноваження органу або особи; відповідність поставленим цілям, завданням і функціям.

Автор погоджується з думкою М. Васильєвої про зв'язок між поняттями «компетентність» і «професіоналізм», що логічно приводить до поняття «професійна компетентність», яка є інтегральною характеристикою ділових і особистісних якостей фахівця, яка відображає рівень знань і вмінь, досвід, що є достатнім для здійснення мети певного роду діяльності, а також його моральну позицію (Васильєва М. П. Основи педагогічної деонтології: навч. Посіб. / М. П. Васильєва. – Х.: Нове слово, 2003. – С.178).

Тож професійна компетентність включає в себе не тільки уявлення про кваліфікацію, компонентами якої є, на думку К. Абульханової-Славської, Л. Лаптева, В. Славтьоніна, знання (логічна інформація про навколишній світ людини, зафіксована в її свідомості; вміння (психічні утворення, які полягають у засвоєнні людиною способів і навичок діяльності); навички (дії, сформовані в процесі повторення й доведені до автоматизму; професійна позиція (система сформованих установок і орієнтацій, ставлень, оцінок внутрішнього та навколишнього досвіду, реальності й перспектив, а також домагань, які визначають характер дій, поведінки; індивідуально-психологічні особливості людини (поєднання різних структурно-функціональних компонентів психіки, які визначають індивідуальний стиль діяльності, поведінки й виявляються в якостях особистості), а й соціально-комунікативні та індивідуальні здібності, які забезпечують самостійність професійної діяльності.

На сьогоднішній день мова йде про підготовку у вищій школі спеціалістів, які повинні мати високу фахову підготовку в галузі юриспруденції, а для цього формувати у них певні уміння, що формуються під час навчання, праці і різних обставин. Тож система підготовки майбутніх спеціалістів у юридичних вузах повинна спрямовуватись на теорію і практику майбутньої професійної діяльності, що в подальшому впливатиме на добросовісне виконання ними службових обов'язків. Йдеться про відпрацювання механізмів тестування випускників вишу відповідно до можливих початкових посад, які вони обійматимуть як компетентні фахівці.

Фірсенко М. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри юридичної психології та журналістики*

СТВОРЕННЯ ПЕРСОНАЖУ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА ЧИТАЧА У ЕСЕЇСТИЦІ Ю. АНДРУХОВИЧА (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ЗБІРКИ «ДИЯВОЛ ХОВАЄТЬСЯ В СИРІ»)

Загальновідомий той факт, що ефективність публіцистичного впливу значною мірою залежить від того, наскільки правдиво та художньо переконливо зображена сучасна людина. Це підтверджує багаторічний досвід української публіцистики, найкращі досягнення якої необхідно розвивати і в нових «інформаційних» умовах. Практично дієве формування суспільної думки забезпечується тоді, коли соціальні процеси зображують-